

ȘEZĂTOAREA

Anul XII, vol. IX, No. II-12. — Folticenii, Ianuar-Februar 1905.

ZICĂTORI ȘI CUVINTE DIN JUD. SUCEAVA

Îi urluit de tot. Nu-l ajută crieru din cauza beției sau oboseală peste măsură.

Urluială. Păpușoi, orz sau ovăs măciuat mare pentru vite.

M'am ciondănit } M'am sfădit, nu tare.
M'am luat la cioandă }

S'au luat de gilceavă. Un început de sfadă.

S'a stirnit gilceavă. S'au stirnit vorbe de sfadă.

Nu mai tolocăni atit. Nu mai vorbi degeaba.

Ce mai hodorogestii? Spune minciuni, vorbește fără să-și dea seama.

Tot troncănește într'una. Despre acelaș lucru vorbește de mai multe ori.

Vorbe fără șart. Vorbe fără iuțeles.

Îi pocit la gură. Se împlință după cum spune.

Așa i-a fost scris. Așa a avut să pălească.

Cum îi velicit. Cum îi e făcut să trăiască.

Umblă șuvăind. Umblă cu șiriclic (omul șiret).

Umblă cu șopircițele. Umblă cu amăgele.

Vorbește în tilcuri. Vorbește în pilde, cu alt iuțeles.

Trage mița de coadă. Năcăjește.

Îi purtat și 'n ciur și 'n veșcă. Îi deprins cu toate uăcazurile, omu praelic.

Om lascav. Om hazos la vorbă, — distrează lumea.

Om guraliv. Bun de gură, vorbește bine.

L-a dus, unde-a dus surdu roata și mutu iapa. L-a dus departe tare.

De-o asvirlitura de băț. Nu-l departe.

Î s'arată la o uliță strimță o teste de ciomege. Poate să mince batae; cum umblă.

Îi deprins ca viermele 'n hrean, degeaba li-i da 'n morcov, că nu-i piește; moare. Îi deprins în mizerie, nu cu trai mai bun.

A 'ngenunchiat. I-a slăbit picioarele.
A 'nbrincat de tot. A slăbit, a sărăcit.
Șede pe brinci. Șede cu fața 'n jos.
Șede tologit. Șede lungit jos.
Brincă. Boală la porci; înflătură la git.
S'a burzuluiit vremea. Nouri și vint după timp frumos.
S'a burzuluiit lumea. S'au revoltat oamenii.
Nu te sborși. Nu te minia pe mine.
Lapte sborșit. Din cauza căldurei, nu s'a prius bine smintitua pe oale; mai mult zer deasupra.
Sborșit la cap. Părul rădicat în sus; în neregulă.
Zburlit. Găină zburlită; cu penele rari și crețe. Vitele staū cu părul zburlit cînd tremură de frig și staū ghemuite.
Il borsolește. Il freacă; îl face masagiū.
Il mozolește. Il mestecă 'n gură fără să-l roada.
Numa a mozolit cămeșile. Spalate rău; nefrecate să lusa murdăria.
L-a crimpoțit. L-a rupt în bucăți.
Ce te mai înbălorești? Vorbește vorbe neplăcute (triviale).
S'au telciuit amindoi. S'au întovărășit amindoi.
Trăește cu năduv, trăește nădușit. Trăește amărit de cineva.
Trăesc ca mița cu cinele. Trăesc rău.
Trăesc ca ciniū prin gard. Se tot sfădesc, duc trai rău.
Se stupesc ca mițele. Din sfadă se stupesc, trăesc rău.
De cit cu uritu 'n casă, mai bine cu boala 'n oase. De cit s'ar mărta după unu urit, mai bine după unu frumos, macar c'ar mai cîomăgi-o.
Mai bine a 'ntinge 'n sare și s'a uita la soare, de cit a 'ntinge 'n unt și s'a uita 'n pămînt. Mai bine s'a mărta după unu sarac dar frumos, de cit după unu bogat și urit.
Mi-a mincat inima din mine. Cînd cineva l-a năcăjit peste măsură.
Mi-a rupt inima, mi-a ars inima. mi-a fript inima. Scîrbă mare.
Mi-a sărit inima din loc. La o spaîmă mare; dintr'odată.
Ce te uîți la un zăbălos ca acela. La unu urit la față și murdar.
 (Zabale la gură: rănî, nu sifilis).
Tirlă. Locul unde se închid oile, unde staū vitele.
Tirla satului. Femeia depravată în sat.
Loc tirlit. Locul îngrășăt de staniștea saū statu vitelor pe el, loc gunoet.
Tirlomată. Fărmături de gunoac; din care mai pot alege vitele de mîncare.

Ogrinji. Resturi din plantele de nutreț, rămase în iasla vitelor.
 Halotcă. Femeie depravată.
 Pocitură. Desfigurat la fisic.
 Poghirc. Om mic la stal.
 Țincău. ținc. Băetănaș.
 Ascultă țincu pământului. Stă culcat cu urechea la pământ.
 Sfrijitură. sfrijit. Om uscăcios.
 Ogirjit. Slab și încovoiat de spinare.
 Lung de mină, îi chișcător. Are narav de fură.
 Bobletic. Molatec.
 O trăgănează. O prelungeste, o amină de azi pe mine.
 Tindăgește. Încercă vorba la cercetare.
 Tindală. [Mai pentru partea femeiească ; alt pentru animale cît și la oameni]. Nu-i de soț bun.
 Îi huiduit de toți. Alungat, persecutat.
 Parcă-i cu peri de lup. Urît la toți și huiduit, dușmănit.
 Are gît de lup și pîntece de popă. Cel lacom, ce tot răpește munca altuia.
 Gogeste, cirăgește. Bolnav ; nu greu, înainte de a-l turna boala la pat.
 Stohnește. Stă pe loc cu boala.
 Troahnă (Așa-i o troahnă). Boală mai mult cu tușele epidemice.
 Șede troinic. Doborit de boală la pat. *(cu repetiție la pag 151)*
 Horcotește. Respiră greu ; cu hircială 'n gît.
 L-a 'nbrobodit. L-a 'nhobotat (hobotu miresei). L-a captivat, l-a atras ; de nu se mai dă dus.
 Îi s'au pus puhoielele pe ochi. Nu-și vede dreptu lui.
 L-a chicat (căzut steaua). De acum îi rău de el.
 Îi stînsă steaua. Îi fură sfintu. Are să-l bată.
 Și-a mincat lumina cu tot cu feștilă. Și-a pierdut cinstea, trecerea ce avea.
 Îi vin multe chicușuri. Are multe venituri.
 A pățit cinstea mișei la oala cu smîtină. A pățit rușine ; găsindu-l încercat.
 Colacu nu-i acui-l merit, ci-i acui-l minincă. Un lucru pastrat pentru cineva și vine vremea de se da altuia.
 Îl stringe cu ușa, îl stringe 'n chingă, îl stringe 'n clește. Îl forțază, îl ajunge nevoia.
 Leacu-i zamă de clopot. Leacu-i zamă de hirleț. Moartea-i leacu. Îi poartă Simbetele, îi poartă parastasele. Îi dorește moartea.

I-i milă ca țiganului de pilă. Nu-l cruță de loc.
 Brinză bună în burduv de cîine. Îi un rău.
 S'a prichit. S'a grăbit și n'a isbutit (reușit).
 Din coadă de cîine nu mai faci sită de matasă. Din soiul rău nu
 mai faci om detreabă.
 Ce folos de lapte gros, dacă-î în burduv de cîine și nu-l mi-
 nincă nime. Cel care în aparență ar părea a fi ceva deseamă
 și în realitate-î un ticălos.
 I-a tras un frecuș țapăn. I-a dat o bătae; așa cam din grabă.
 I-a dat o soponeală bună. O ocară moralisătoare.
 Hei; băete băețele! la deal cu opintele și la vale cu oprele.
 Răspunsu celui mai în vîrstă, tînrului ce se cîină [se jelue]
 de povoara avalelelor sociale.
 I-a pus pecetea în frunte. L-a fixat bine, de-l cunoaște orî unde.
 L-a potcovit bine; l-a boit: l-a încălțat bine. L-a lușelat cu ceva.
 Invăluit cu nacazurile. Năcăjit.
 Din zi, din noapte mă bat cu gîndurile, ca apa cu malurile.
 Îngrijat tare de afacerile lui.
 Multe am tras și nu m'am ras, nici de asta nu m'oi tunde.
 Are nădejde c'a scapa și din valul ce a dat peste el.
 Nu-mi grăi pleve. Nu-mi spune borbe seci, minciuni.
 L-a atins la rană; l-a pălit unde-l doare. Pe departe l-a criticat
 slăbăciunea, patima, pacatele.
 I-a dat cu degetele la ochi. Fățiș l-a zis ticăloșiile lui.
 A stricat-o la git. S'a pierdut încrederea, creditul.
 Au înpuțit brinza. S'au desbinat de tovărășie.
 L-a jугuit bine. L-a deprins, l-a supus.
 Hocnit. Pe loc oprit să dea înapoi.
 Ocnit. Sarat prea tare.
 Horopsit. Persecutat.
 M'am teleguit cu el. M'am servit cu el, așa rău cum a fost.
 Îi fără vlagă. Fără putere.
 Vlăguit. Obosit, slăbit de muncă.
 Umblă teleleu. Umblă fără nici o treabă.
 O dusă ș'o venită ș'o vreme prăpădită. A umblat în zadar.
 I-a croit v'o citeva tăujere pe spinare. I-a dat citeva ciomege.
 Zatocinit. Nutrit rău.
 Îi dă zăgnete. Focu de surcele ațîțat în gura cuptorului după
 ce a dat malaiu în el. Ațîță pe cineva să nu se lese.
 Hardughie. O clădire mare.

- Ia un spinzurat îi. Zburdalnic. neastimpărat.
 Porc gros de obraz. Care se bagă peste munca altuia, nu-î modest.
 Colțos. Care incolțește cu vorba, se tot pune de pricină.
 Face fălci. Se ingrașă. Care de la o vreme nu se dă supus.
 Face gît. Se găsește cu cap și se opune cu vorba.
 Face tărăboi. Face răscoală.
 Face zurbavă. Sîrnește luit între mulțime.
 So face hălăgie. Se face luit în adunare; vorbesc mulți și nu se înțelege.
 Îi gros în coafă. Om bogat, cu influență.
 Îi de cei ce bate brînză în garafă și întinge pe din afară. Om avar.)
 Nu-î nici de zama ouălor. N'ai nici o nădejde în el.
 Flenduros. Om sarac.
 Dupuros. Murdar. rău îmbracat, nepeptănat; cu părul încleștat.
 Mizgă. Seva plantelor, glodul în urma unei ploți răpede, cînd îi luiecuș.
 Numa l-a mizgilit. N'a spălat bine un lucru, pe care au rămas zoii (murdărie).
 Îi gidilă la inimă. Îi vorbește lingușire pentru a-l atrage.
 Îi șuchet. Îi aspru, nebunatic de rău.
 Îi șui; îi tuiș; n'are toate grăunțele în cap. Cam nu în toate miștile; nu-și dă seamă de ce face.
 Îi hututuî. Nu mai vorbește dulce, ci tot ho și tio.
 Îi lăliie. Femeia care merge pas larg și legănat.
 Îi cu tătî. Nu se cruță la muncă, vorbește de dă deadreptu, nu mai încungîură.
 Îi cu toane. N'are statornicie; cite odată face mult, aldată nu vrea.
 Îi cam într'o parte. Cam prost.
 Îi berechet. Șiret, de numa înșală pe alții.
 Îi șicher. Îi biat
 Îi zărghit. Îi sărit din minte.
 Îi surpat. Dureri în organele genitale.
 Îi țanțos. Îi mîndru și merge peptos.
 Îi vintuit. Nebunatic.
 Furtunatic. Acum bun, acum rău.
 Pișicher. Pleșcar.
 Pehlivan. Care tot ia în ris pe altu; care spune brașoave [glume] multe, de rîd alții.
 Îi birzoî. Îi ștremgar.

Îi dirz. Moșneag ce încă-l voinic, merge tare.
Nu te indirji. Nu sări la mine, crezind că ești mai tare.
Se oțerăște. Increțește fruntea; arătînd neplăcere.
A tras o durdură. A tras un năcaz înfricoșător.
A scapat de o cumpănă. A scapat de o primejdie.
Tacă-ți loapca și nu mai clămpăni. La sfadă; să tacă din gură.
Clămpăni. Cînd tot lodorogeste cu trintitu clampeii la ușă.
Atita am zgribulit de frig. de-mi clămpăniau dinții în gură.
 Am tremurat de frig, de-mi dirdilau dinții în gură.
Ce mai lihăești? (lihău). Ocară; ce mai vorbești degeaba?
Zădărește. Provoacă, așijă.
Zgindărește. Scarpină și rupe rana ce are.
Scociorăște. Caută și scoate de unde-i ascuns.
Scormonește. Strunește
Cociobăește. Cată prin toate părțile.
Scotocește. Scoate din fund ce a mai rămas.
Hapsin. Lacom la mîncare, la treabă.
Horopsit. Persecutat tot într'una și alungat.
Morocănit. Adesa muștrat.
Tolocănit. I-a tot zis multe vorbe dojenitoare.
Dojană. Ocară, muștrare cu vorbe simțitoare; îl doare în suflet.
Hocnit. Oprit în loc din mers.
Ocnit. Sarată prea tare o mîncare.
O mozolește. O mestecă în gură, fără s'o poată farma.
Avalele. Afaceri. Îmi plătesc avalelele, îmi plătesc contribuțiile.
Multe angarale pe capu lui Multe dări.
Găteje, vreascuiri. Crengi uscate de arbori.
Schimonosit. Schimbat în o formă urîă.
Și-a capatat posvolenie. Și-a capatat voie, permisiune.
L-a adus într'un buc. L-a adus în scurt timp.
Se telcuesc la un loc. Se sfătuesc pentru o tovarășie.
Hăt an țirț (țărț). Celalt an trecut.
Mai rojdim cite ceva. Mîncăm cite ceva useat, pîuă om mîncă de-abinele; să ne săturăm.
Mergi cetinel (citiuel). Mergi încetișor.
Citi. Să zice la vișei cînd îi alungă.
Ciți. Se zice mîștei cînd o alungă.
Spune-l să-și bage bumbac în urechi. Să la seama, să urmeze după sfaturile date.
Mă! deschide-ți ochii. Să bage de samă ce face.

- Buduhoală. O boală ră, molipsitoare.
- Troahnă. Boală cu dureri în întregul organism.
- Sede troinic. Bolnav la pat și nu mișcă nimic. *(Cuplet pag 127)*
- Tot mai trohnește; **Cirăgește**; **Gogește**. În convalescență.
- Ciulihoaie. Un lemn îmbracat cu haine răle, să spărie păsările stricătoare recoltelor. Se mai zice și unei ființe slute la chip și port (îmbrăcăminte: de-I om).
- Desmațat; umblă decins de peste cămeșă.
- Hulburește. Tulbure, să se amestece grosu din fundu vasului, cu partea lichidă de deasupra.
- Hulpav. Căutătură (privire) spărietă.
- Inhulpat. Cu blană de vulpe pe la gulerul hainei.
- Hulchit. Recolta care de multe ploii a crescut mare în pal; fără legătură bună la spic.
- Răspunde răstit. Răspunde cu minie.
- Îi ia în răspăr. Îi ia cu aspru.
- Cioarsă. Cujit vechi și netăios.
- S'a mai cîorsăit. S'a mai deprins.
- Se cîorsăește. Se scarpină pe trup.
- Se cîoșmolește. Se învîrte și se scarpină în așternut (ciud doarme).
- Borhăie. Organele tubului digestiv.
- Borhăit. Răscolit.
- Bucciu la cap. Timp, pricepe greu.
- Merge hortîș. Merge deacurmezișul.
- Hoartă, hortog. Car vechi, stricat.
- Umblă mortîș după ea. Amorezat de ea.
- Ugilit. Umilit.
- Bletogit. Muet de nacazuri, de depravații. Plante bătute de brumă.
- Zolește. Cămeși spalate cu leșie și sapon.
- L-a zolit bine. Multă și aspră dojană moralisătoare celui rău.
- S'a vinzolit cu el. S'a luptat din putere.
- Strașnic om. Cumplit, volnic, fioros.
- Ponosit. Uzat, lucru învechit.
- I-a găsit ponoase. I-a găsit greșele.
- I-a catat cotlețe. I-a catat pricină; să-l găsească greșele.
- Cotleț. Greșală la nividitu prin ițe și spată [la lesutu în stative].
- I-a catat nod în papură. I-a catat pricină; să-l învinuască pe nedrept.
- I-a catat circîob. I-a catat pretext pentru a se sfădi, a-l ocări.
- Îi brăcuit. S'a luat într'ales și a ramas ce a fost mai rău.

Mustuit. Fructe farmate; a curs mustu din ele. Om muncit de alții.
Ii gitruit. Trecut cu munca și foamea.

L-a gitruit boala. L-a dovedit boala și a căzut la pat.

Ciumpav. Vită ce deabea calcă, fiindu-i stricate unghiile de petriș sau boală.

Se ciortea ; se ciondănea. Se cam sfădea.

Zămorit. Nu bine hrănit ; tot cite puțin ; ia să-și ție zilele.

Zăpor ; poartă moara cu zăpor. Pe secetă închide iazu morei, de se strînge apă mai multă... căreia îi dă drumu de poartă petrele, cîl este unde, curge, pe urmă iar închide opustu de se mai strînge din nou apă.

Nu te sprehui. Nu te scutura peste vasu cu apă sau peste mîncare.

Sa cîunchit jos. S'a pus într'un genunchiū.

Bleotocărește. Copiii mici cînd încep a strica cuvinte de învățătură.

Ciocirtește. Un lemn stricat cu cioplitu pe mai mai multe locuri ; de învățătură la cioplit.

Hlichit de foame. Slab de foame, de mai nu poate mîuca de pe-depsit ce-î de mîncare.

O linchit mița. A gustat de cîteva ori mița din mîncare.

Toarnă cu nechiumuluita. Dă prea mult, fără economie.

Dupurluit. Pasărea smultă de pene sau o vită cu lîna smultă de pe ea.

Cotrobăit. Caută ceva făcînd hodorog. Cotrobăește cu lingura prin oale [cătînd carne].

Zoit. Spalat rău, de a ramas murdărie în urmă.

Zoi. Apa plină de murdărie

Leșiet. Spalat cu leșie (apă de pe cenușă).

Leșier. O țesetură groasă de laci, ce acopere ciubăru cu cămeșile la fert, pe care se pune un strat de cenușă și ternludu-se uncrop, se strecură ceia ce se chîmă leșie.

Un fiac. Ceva de nimic.

S'a flecuit. S'a farmat toată mîncarea la fert ; s'a făcut omul de nimic, bîat de nu se ține.

Răcăluit : am răcăluit prin casă. Am ras glodu, coșcoviturile de pe părăi și am măturat. Am răcăluit gunoaele din țarc cu strînsură și le-am făcut o gramadă.

Se pune în rică Se împotrivește cu sfadă.

Se pune în poară. Nesupus la ordine și sare cu gura, de te apucă de ochi.

Ponci ; îi ponci la vale. Inclinație mare, de răpede trăsura.

Ponciș; i-a dat ponciș. L-a ghiontit cu capătu brațului.

Stingher. Un boū despărechet.

Stingherit. M'a stingherit de la treabă; m'i-a lipsit un instrument fără de care nu puteam lucra cea ce trebuia. Mi-a lipsit un lovarăș fără care n'am putut lucra.

Introlocat. Am întrolocat la un loc, am strins la un loc ce am avut.

Intruchipat. Am inchipuit cam cu nevoe, din ce am putut și s'a făcut lucru sau treaba.

Injhebat. Am inchipuit diu mai multe bucăți ș'am făcut lucrul.

Cind îi la dică. Cind îi la sfirșitu trebei. Mai e zicătoarea: Cind la dică, nu-i nimică.

S'a inecat ca țiganu la mal. Cind aproape să scape, s'a inglodat din nou în uacazuri.

Sbuciumat. Muncește cu uacaz. A ramas de sbucium; copilul ramas de părinți sau soțul de soție și muncește singur, de nu mai poate dovedi uacazurile.

Potromoșit S'aū potromoșit toate ciuveile (lucrurile de gospodărie) ramase; s'aū perdut, imprăstiet, furat, stricat, dăruit, — s'aū derăpanat una cite una.

Imblă besmetic. Imblă ameșit de cap, n'are mintea limpede la trebi; să știe de unde să le ia și unde să le sfirșască.

Utit. Uita ce mai are de făcut.

Hirmuită. Neașezat în regulă hainele pe corp sau alte lucruri.

Stropsit. S'a stropsit la dinsa. A răcuit la dinsa cu sfadă multă și a ameniuțat-o.

Lipsită. Ră de gură: blastămă, ocărăște de toată nimica.

Smuncită. Iute la vorbă, la treabă și de cele mai multe ori greșeste.

Zghihuită; [il zghihue dracu; il scutură epilepsia] sburdalnică diu cale afară. Se mai zice sprehuită, spinzurată.

Ghilește, ghilește pinzele. Le moae în apă și le iutiude pe iarbă la soare, — ciud aproape de uscat iar le moae și le pune la soare.

Ghilosește. Se spală pe față, pe corp, prea mult, frecindu-se cu sopou.

Frunzărit. Iarbă sau flo, mncat puțin din el, rămas mai întreg.

Irosit. S'aū prăpădit lucruri în zadar.

Istovit. S'a sfirșit. Istovit de muncă; farmat: stoarse forțele de muncă.

Nu-mi dă ragaz. Nu mă mai rabdă, (mă tot chihăește) imi tot cere într'una.

Jecuți. Executori. Jac pe norod: dări nedrepte.

Bletogit. Veștejit, s'a muel.

Crincedă. Carne nefriptă bine; cu sînge în două.

Pirpilit. Nefript bine, necopt bine.

Crincen om! Care comite fapte de îngrozește. „Să încrincenă carnea pe mine“: mă cutremur cu frică de grozăvenia ce am văzut.

Rinced. Impușit, stricat; aproape în putrefacție.

Anapapăda om! Indărăpnic și șiret.

Il apucă toate năpădăile. Cel nervos cînd se hîciudează.

Tricolici. Epitetu băeților mici obrasnici.

Vintricel. Puntea de închiere a bazenului ce unește picioarele.

Vintrea. Desinteria.

M'am pospăit. Am mlucaț puțin să alung foamea numa. M'am îmbracat așa ca un golan de frunte; cu puțină cheltulală.

Un pospăi de omăt. Pușin omăt; de numa a uns pămîntul.

Zatocinit. Pedepsit cu foamea.

Chisălițit. Mincare farmată la fert, fructe farmate în vasu unde-s puse.

Hlobanat. Zguduit, clătinat.

Se hițină. Se clătină încetșor.

Se dă huța. În scrînclobu copilăresc sau prins de o creangă se balausază în aer, înainte și înapoi.

Haidău. Argat boeresc la vite.

Hălăciugă. Amestecătură de oameni mulți, chiaburi cu calici la un loc.

Hrubă. Bortă pe sub pămînt, peșteră.

Tirșitură. Copilandre obrasnice și nerușinate.

Tirși. Copăcei tineri și crengoși, care cresc la răritură.

Buhaș. Copăcel scurt dar crescut rotat, cu multe ramuri, din cauză c'a fost tot ros de vite, — de departe pare a fi o tufă [mai mulți copăcei la un loc].

Buhos. Cu părul capului sburlit; nepeptănat de multă vreme.

Chelfăneală. Bătae trasă cuiva; mai mult cu tras de cap.

Hitcăit. Ocărit și alungat ca pe un ciuc.

Părindat. Cercați unul după altul, mai mulți. Le-am părindat pe toate vitele; le-am controlat pe toate deamăruntelu.

Am țirciit oile (sau vacile). Am muls pușinul lapte ce avea.

Hojma. Într'una. Hojma trec pe aici: tot întruna trec pe aici.

Hojmalău. Om mare la trup și mintea-i copilărească. De unde se zice: „Mă! ești cogemete hojmalău, ia-ți sama ce faci“.

Cobe. Găina cu pelea deasupra și virvu limbei uscate, din cauza setei și tot fliscăe din gură; un fel de tuză a ei.

Un cobos. Om bolnăvicios, care tot tușește.

- Iși bate giamburu.** Umblă numai după ștregării și petreceri.
- Crancăi.** Flecăi ce umblă chiuind, cîntînd, hîrjoniindu-se (se împing. se trag, de rid) pe ulițele satului.
- Umblă creanga.** Umblă cînd la unu, cînd la altu și nu-și cată de trebile lui.
- Umblă lola.** Umblă așa fără nici un capăt și nu face nimic.
- Umblă frunza frăsinelului.** Umblă pe la haburî (petreceri) nu cată de treabă.
- O onanie.** O ființă scîrnăvă [urîtă la fizic și nedesvoltată].
- Pricopsit.** A pășit rău ceva.
- Pripășit.** Un animal său om străin, alipit pe lingă cineva și nu se dă dus.
- Farfara.** Nu ține secretele ; divulgă.
- Badraganie.** O holfă ; imflătură pe corp.
- Hăugaș.** Mîncătura de apă pe urma carului la o vale. „S'a dat în hăugașu lui“ : s'a dat în obiceiul lui, deprinderea-i.
- Și-a dat în pirtie.** S'a dat la treabă, s'a făcut om de treabă în urma unei pedepse.
- S'a deschis pirtie.** S'a deschis drumu prin troian sau un desiș de pădure.
- Ș'a dat în teapă.** Omul de mai sus ce inclină spre apucăturile răle a familiei din care se trage ; de unde și zicătoarea „apa trage la matcă și omul la țiapă“.
- Și-a dat în petice.** Omul ce un timp se poartă bine și de la un timp iar începe cu purtări răle.
- L-a pus în cofă.** Unul a răpus cu argumentele pe altul.
- L-a pus la talpă.** Unul a întrecut cu afacerile pe intrigantul său, l-a răpus în lupta politică.
- Il am la tașcă.** L-am prins cu ceva și-l dau de git cînd voi vrea.
- L-am prins de nas.** L-am mituit cu ceva, de numai zice nimic.
- I-am dat peste nas.** L-am înfruntat pe cel obraznic.
- A luat o naframă.** A luat o ocară. „Ai capatat o naframă“ ? Ai capatat ciuste dacă te-ai dus cu minciună.
- Șede într'o rilă.** Șede într'un cot.
- Cărăcudă.** Pește mult și mărunțel ; într'o adunare, codașii societății.
- Tulit ; a tulit-o la fugă.** A fugit răpede pe ascuns.—Tulește-o mă ! Fugi răpede, să nu te vadă.
- Tule rcă.** Căciulă mare și veche. Ia-ți tularca de pe cap ! Ia-ți căciula de pe cap.

- A cotozit mămăliga.** A mestecat-o rău, de-î cu boțuri prin ea. —
Cotozală : mămăligă ră.
- Tuflește.** Bagă mult cu deasila ; tuflește în gură cit nu-î încape.
- Infulică.** Vita cu lăcomie cînd scapă la strinsură, ia în gură șumăege mari, de parcă se înecă cu ele.
- Pufăe.** Suflă în foc să se aprindă.
- Foltea.** Mare în plutece, nesățios ; tot minincă adesa.
- Fosăe.** Respiră pe nas, mai cu samă cînd doarme cu gura închisă.
- Fornăe.** Respiră cu sgomot pe nas. Fornăe caii cînd se sperie de ceva. Fornăială : omul care vorbește pe nas.
- Horăe.** Respiră greu, cu sgomot pe gît (în laringe).
- Inhapă.** Ia cu lăcomie și minincă, să nu-î apuce altu de dinainte ; zicătoarea „înhapă ca lupu“.
- Inhață.** Smuncește și ia la dînsu ceva.
- Hăcue.** Tăe mărunțel ceva.
- Dumică.** Farmă în bucăți mămăliga în lapte.
- Făcăluit.** Fasole făcăluite ; mestecate cu lingura pînă le-a farmat și făcute ca un sos gros.
- Aburcă.** Ajută cuiva a rădica o greutate în spinare.
- Tabircește.** Singur se năcăjește de-și rădica o greutate în spinare.
- Icenește.** Un gemăt scurt scos de durere cînd a căzut rău cineva.
- Hlizește.** Rîde așa nu din toată inima ; se mai zice hlizitură, celui ce tot rîde mai la toată nimica.
- Nu te zăhăesc.** Nu-î tot fac pretenții.
- Zahată și pardosală.** Tot cu acelaș înțeles ; dos la vite din ogrinji, gunoae, stuh, .. împrejurul tirlei.
- Rast.** Pîntecele umflat în urma frigurilor.
- Jordie.** O nue de bătut băeții obrasnicî în casa părintească.
- Injărdăluit.** S'a mai injărdăluit, (s'a mai intrarmat) s'a mai îndreptat de slăbăciunea de boală.
- Jbirc.** Carne vinoasă.
- Jbircotește.** Vițelul ce tot sugă la vaca mulsă și după ce i s'a gătit laptele din pulpă,
- Se pune în poară cu el.** Se pune cu vorba contra celui mai tare de cit el.
- Nu te mādări.** Face mosturi la mîncare, orî cînd îi poștil la cinste.
- Motoșcă.** Legătură în petică, de parale.
- A făcut o posnă.** o șotie, o isnoavă ; a făcut o greșală.
- Labă.** Picioru cînelui, a ursului, a lupului, a mișei. Se mai zice ca insultă pentru un om că are labe ca de urs. Și cînd amenință

pe cineva cu palma : „Mă ! cînd ț'oi da o labă amuș, ai să asculți țineu pămîntului ș' ai să auzi cîniî urlînd în cerîu“.

Strașnic ; om strașnic de rău : hărțăgos peste măsură ; se tot sfădește și se bate cu toată lumea.

Strășnicie ; mai cu samă vremea ră de afară ; ploae cu grindină și lunete, de te ia groaza.

Balțit. O funie întinsă sau o așă, s'a lasat în jos de mijloc ; s'a bălțit natra s'a u lasat în jos firele pe stativile de țăsut și trebuesc întinse mai învîrtînd sulu.

Balțat. Vită cu părul alb peste mijloc și lucolo roșă, neagră porumbă sau plăvană. Un lucru se zice că-l balțat, cînd de la un loc îi vristat cu dealtfel.

Vriste. Dungî de diferite culori pe la lăicere. Vrista și virsta se mai zice auilor ce numără omul în viață. Om de vristă ; om de starea bărbăției între 30 și 40 ani.

Girtan, femeiu **girtancă**. Om robust și gros în git. Oamenilor de la munte cu osebire li se zice girtanî. Cel de la șes îi strigă : „Măi girtane, mă !“

Culese de **S. Mihăilescu**.

C O P I L U I.

(Obiceturi din comuna Țăpu, județul Tecuci).

Îngrijirea care se dă copilului, imediat după naștere și pînă la 2-3 ani, este destul de mare. Primele îngrijiri date copilului sunt date de *moașă*, cit mama stă lăuză, „cit stă pe pae“, cum se zice, și aceasta ține iarna 3-15 zile, vara 3-7 zile. Copilul, în primele zile, este scaldat în apă caldută, fără sapon, și nu în leșie, de 3-4 ori pe zi și înfășat în scutece. *Scutecile* sînt din diferite pluzeturî de țîrg, mai ales : apoi cînd copilul s'a mai mărit, scutecile îi sînt de casă etc. Feșe, sînt niște bete învechite, sau o așă.

Se crede că în timpul cit e facerea, să nu între copiii ori oamenii bătrîni în casă, că se naște copilul prea rușinos și așa va fi. Mamele fac fașa foarte lungă, căci zic că le trăesc copiii.

Botezul se face după 3-15 zile. Dacă copilul e întăiul născut, de ordinar cine a cununat pe părinți, îl și botează. După hotez, sau chiar la botez, nașul aduce scutice nouă copilului. Iorgan, chilie și bete pentru înfășare, iar mama dă nașei o bucată de pluză, primînd și ea de la nașa sau *ninașa* bătului, cu care-î cumătră, o

rochie și altecele. Moașei, pentru serviciul făcut, i se dă de la 50 bani pînă la 2 lei, materie de o baschină, vr'un tulpau, vr'un bariz, vr'un cașmir, vr'o pestelcă, etc. Aceasta este moașa, la care un copil ține mai mult ca la nașa, ninașa sau mama lui „pentru că ea l-a tălat buricul, elud era numai cit lingura”. Copilul îi mai zice și *moșică*.

La botez, tatăl copilului nu se duce de loc, după cum n'are absolut nici un rol în toată oriinduiala nașterii. — Lui i se aruncă căciula pe garduri, ori pe lemnele din fața casei, ori rădăcină ca la ori și care copil, frate cu noul născut.

Botezul se face la un ceas din noapte, sau mai tirziu.

Adoua zi e cumătria. Mincări peste mincări, masa întinsă mare cu vin mult și multă lume postilă. Bucatele-s ca la pomeni, ba mai mult, „că doar prăznuiesc în sănătatea celor vii. Se bea prea mult poate. O femeie gureșă începe la sfirșit să stringă darea, 50 bani, etc., pe o farfurie. Gureșă trebuie să fie, ca să poată stoarce pe mesenul. Ea recitează și poesii cu acest sens :

Dați gologanul	la mai dați
să trăiți la anul.	ca să jucați.

Ia mai dă și dumneata	Pune coala cu noroc
că cu altă n'ăi scăpata.	pînă n'ați porni la joc.

M'a făcut mama pe prag	Cine dă Domnu să-i dea
ca să zic lumii de drag ;	pune coala pe tabla
m'a făcut mama la ușă	pune și nu te uita.
să fiu Doamne jucăușă :	

Multe din aceste versuri sunt satirice și adresate moașei-mari, cumetrei-mari, cumătrului-mare, toți *mari* ca să fie mai bine :

<i>Pentru moașă :</i>	cu hariz și cu tulpau
Frunză verde fol de nuc	și uncheșul cu suman
valeo moașă, mă usuc ;	cum n'a mai purtat de un an.
ești frumoasă frumușică	
bucălica parcă-ți pică.	

Moașă mare, moașă mare,	Sare moașa pe-un cosor
moașa 'n cale imi tot rasare,	să-ți trăiască cel fecior,
ispitește și mă 'ntreabă	și se 'ncealcă pe clește
de mai am cumva detreabă.	și mincică borș de pește.

Moașa rău s'a chefuit	<i>Cătră nașu și nașă :</i>
și frumos că s'a gătit	Botezat ca bolezat,
	să te văd la cununat.

Ce te 'nalți și te mărești
și mi te tot fudulești,
fudulia-i fudulie
pune frangu pe tipsie.

Să-ți fie cu norocire
și la altă împlinire,
să-ți fie cu veselie
la botez și cuunnie.

De trei ani n'am botezat
și c'acu n'am mai miucat.

Cînd cheful s'a prins de-abinele, încep și străinii cu cîte una, legîndu-se cînd de cumetri, cînd de moașă, cînd în general de temeii ori de barbați :

Uiu ! iu ! și tra la la
sărmana nevasta mea
s'o păzească Dumnezeu
că-mi gicisă giudul meu.
Hai nevasto mergi la plug ?
— Nu pociu boii să-i injug.
Hai nevastă hai un pic.
— Nu pociu grapa s'o ridic ;
măi barbate ia mă lasă
ca să stai trei zile acasă,

Cumătră, cumătră hai
ce ți-s ochii nătărăi,
că te vede cel barbat
și-ai să dai de botezat.

Catră cumătră-mică :

Măi, dar ce bucate
nesarate
nechiparate !

Fruuză verde și-o sulfină
ești cumătro la lumină
uîlă te că-i casa plină.

că ți-oiu face și ți-oiu face
treabă să aibă cine-ți face :
trei băceți și-o fată mare
să-ți aducă de miucare.

Cască-ți ochii înspre ușă
șede moașa înspre ușă
frumușică
mititică

imbrăcată, i-o păpușă
dar păcat că stă la ușă.

Cînd aproape să-și ea petrecerea sfîrșit, unul mai „purtat“ ține tuastul :

Să trăiască,
să 'nflorească
să vă bucure
să vă scuture (?)
ani mulți !
că așa și pe noi ne-a făcut
ne-a crescut
și alții cu noi a băut
chef mare a făcut
și poate s'a fi și îmbătat
cum e de la Dumnezeu lăsat ;

iar noi
pină de-apoi
să bem și să chefuim
în sănătatea lui N. să ne
veselim
dîndu-i sănătate
și bunătate.
Alții părinții să mai facă,
și care a mai trăi să mai pe-
că viața-i scurtă (treacă
și grija-i multă.

Banii cari s'aun strîns de la botez, se țin, fiindcă-i norocul co-

pilului. Nașul și ușa și moașa și tatăl copilului îi pun ceva pe frunte și se păstrează iarăși. De ce? Fiindcă cei „de la botez și cei de pe frunte se păstrează“, și alt.

Trece o săptămână, două, un an, 10 ani, dar părinții copilului trebuie să se îngrijască, de la o vreme, să ducă nașului colacii, fiindcă așa-i obiceiul „să-i dai colacii“. Nimic mai simplu, de cît că într'o zi, mama copilului se duce cu o basma cu colaci la ușa fiului sau fiicei sale și: „cumătriță dragă, n'ai avea banat că prea am întirziat, bun nu prea s'a întimplat și ca puțin, de, cum s'a aflat, după obiceiă iacă ți-am adus colacii lui N. (numele fiului)“. Cumătra îi ia și nu zice bodaproste, de oare ce totul e de datorie. Mare vorbă e în sat cînd o femeie, trece anii, și nu duce colacii cumetrei sale. Ș'apoi dacă ar fi numai vorbă, dar chiar și fiului îi merge rău, ba chiar ușa nu primește pe fin să-i sărute mina. Puțină treabă, dar pentru puțin multă vorbă.

Copilului mititel nu i se râtează părul, necum să i se tunză pînă nu i ia ușa din păr. Naș de aldoilea, se caută tot cel ce l-a botezat, iar cînd acesta a murit, ori nu-l poate primi, atunci se caută alt naș. În ori ce caz, de omenie trebuie să spuî nașului dintăi, dacă-și lasă copilul, să-i ia din păr fiului alt om „străin“, ori cînd are cineva poftă să ți-o facă, trebuie să te rogi de întiul naș să-ți dea voe. Dacă-ți dă, atunci — sănătate.

Luarea 'n păr sau luarea din păr, la noi se face așa: se ia o luminare de ceară galbănă și i se scoate ceara de pe feștilă, se desparte în 5 și fiecare parte se frămîntă în cite un smoc de păr din frunte, de la ceafă, din timpla dreaptă, din cea stingă, și din creștet; apoi se taie cu foarfecile și în creștet, nașul, dacă a fost tot cel dintăi, mai pune ceva; dacă-i nou, pune grăsișor. Pentru copil acesta îi naș, iar pentru părinți e cumătru. Cu această ocazie, copilul primește o rochiță, măsă o pelcuță sau altă ceva; fiul mai primește cite un vițel, minzat, vacă și chiar cite o bucată de pămînt, etc.

După citeva zile, mama duce al doilea rînd de colaci.

Unele „luări în păr“ sînt însoțite de cumetrii ca primul botez; altele și cele mai multe nu.

Copilul poate fi tuns cu foarfecile, de acum. Părul se păstrează ca aducător de noroc.

Viața de leagăn. — Ar fi prea dulce viața de leagăn pentru un copil, cînd ar simți-o. Părinții însă să bucură în locul lor; mamele în special.

Nu-i adevărat că copiii sunt *neglijaji*, cum spun în gura mare unii. Nu-i cum ar trebui să fie, și lucrul e foarte natural. Mama, mai ales dacă-i tină, e la casa ei, are prea multe de făcut. Cum să se îngrijească de copil? Il spală, „il scaldă“ în fiecare seară și altă. Nu e necurătenia un motiv pentru cari mor copiii, ci timpul, arșița de pe timp unde-i lasat cit mama lucrează, frigul cit mama culege popușoi, etc.

Babele — mama și soacra — se îngrijesc de copil uneori. Ele-și aduc aminte de feciorii lor cind erau mică și cu drag îngrijesc nepoțcii acum, cu fapla și cu cuvintul.

Copilul stă în leagăn, mama il privește, i se umple inima de bucurie cind vede trup din trupul ei: în imaginația ei il vede crescut — scăpat din nevoe — cum zice, il vede flăcău sau fată mare, pe ea se visează bătrână, trăind pe lângă feciorul sau fiica ei.

„Bărbatul?, zice ea, bărbatul să-i faci și să-i dai de mâncare, încolo pare și sănătate“. E drept că femeia ține mai puțin la bărbat de cit la copii, cu toate că ce-i mai rar e mai scump, se zice.

Mama-și vede copilul, frumos, visător, mama cintă de dragul ei, *cîntece de leagăn* sau *cîntece de legănare* cum se zice mai degrabă pe la noi.

Leagănul e o covată, sau e făcut într'adins pentru copil. Sara, torcînd sau cusînd, își leagăna copilul cu piciorul și cîntă cind bărbatu-i dus în sat, cind ceilalți copii, stați, dacă-i zre, mititei, dormind sub așternutul de lînă, la un loc cu motanul. Mama siugură cîntă de dragul lor, de dragul celui mititel!

Prin urmare, cîntecele de leagăn, se rostese și *cînd adorm* copilășii, și puțin cind vrea să se adoarmă.

Mititelul, cind îi este somn, se freacă la ochi cu minulele lui pline, cască frumos și vedem cum i se lasă pleocele rotunde obosite: „Faci *nani*, puile? il întreabă mă-sa, cind el nici ta-ta-ta-ți nu poate zice“, hai cu mama *nani-nani*, și il așează în leagăn, ori dacă-i mai mărișor, în pat.

Ca să adoarmă, se cheamă somnul cu bisilabul: *liuliu*, și la fiecare legănare se zice *liuliu-liuliu*, și din cînd în cînd, *liuliu-liuliu-liuliu-liuliu-pușor*.

Considerația, care se dă leagănului e mare și frumoasă, devine un lucru, dacă nu sfînt, dar foarte iubit pentru un copil, sau mai bine, bătrînii il fac pe copil să și-l ia drept un lucru iubit: deaceia văzut-am copii cari încep a plinge cind îi sudue părinții: „..... leagănul tău, porc de cine“ sau: „..... legănarea ta, purcelule“; ei

plîng, poate mai tare de cît dacă ar fi plîns dacă î-ar fi suduit de mamă, de hunică, cum n'ar fi plîns de loc dacă l-ar fi suduit de un lucru sfînt.

Aceste cîntece de leagăn, nu-s prin urmare, cîntece pe care le cîntă fetele mari sau flăcăii, pe care „le știu“ și le însoțesc de melodie. Dacă mama iubitoare cîntă la leagănul copilului său, cîntecul ei e poruit dintr'un sentiment puternic; gura e un mobil numai, puțin controlată. E destul că *îndrugă* o melodie, puțin îi pasă inimii, ce mai înșiră *cu corbe*. Pentru aceasta, cîntecele de leagăn sînt scurte, nu se pot culege: sînt aprinse și spontanee. Mama poate cînta 10 cîntece într'o singură noapte, închipuindu-și că a cîntat 10, cînd în realitate n'a fost de cît unul și același, un șir de substantive și calitative, diminutive și încolo melodia melancolică-optimistă, traganată, orientală. Cîntecele de leagăn sînt *propriu zise*, cînd ele se referă la copil, cînd îl alintă, îl face frumos, cheamă somnul, și *cîntece de dor*, cu conținut diferit. Adoua categorie nu ne interesează aici. Alit numai amintim că unul care le simte, le cunoaște care se pot cînta și la leagăn și altele nu. Unele sînt unde o fată se laudă că-i frumoasă; altele unde se spune că cutare flăcău e frumos, o mică scenă de dragoste, o răpire, o mică imputare, etc. toate sînt de dor, *doine de leagăn*, cu subiect și vorbe dulci.

Se culeg foarte cu greu. Dau vr'o cîteva, care le-am putut aduna. Primele 4 sînt de la o femeie care n'a avut nici odată copil, dar care le cîntă cînd leagănă pe vr'unul străin. Cîntecul al 7-lea cînd l-am isprăvit de scris, am rugat pe-o femeie: — Mai spune-mi și altul, ea mi-a răspuns: „care? tot aista?“

1. Nani, nani fiul mamei,
că mama te a legăna
și cu dor și cu cîntare,
să crești, pușor, mai mare.
Nani, nani, măicuțică
nani băcețel.

2. Măicuțică la fereastră
vine o pasere măcastră,
băcețel frumos,
și tot zice din pruncie
cu versul ei cel dușos.

3. Nani, nani, nani-na
puiă ca tine n'oiă afla,

pe cerul cu stelele
pe cîmpul cu florile,
ochișorii mamei.

4. Nani, nani, puiul mamei
nani, nani, lugeraș
dragul mamei copilaș,
dormi că maica te păzește
și la tine se gîndește,
ca pe-un pui de rîndunică
ș'un boboc de floricea
Puișorul meu, puiū.

5. Fugi de-aicea lupuleă
că-mi adoarme copelilă
huliū, huliū;

fugi de-aicea în pădure
că m'oiu face c'o săcure,
și-oiu da de te-oiu dișăla
nani, puile.

7. Nani, nani, nani, na
frumușică-î fata mea,
cu ochi negri, cu sprincee,
și cu somnul printre gene.
Nani, nani, cu mama
nu știu cui îi samăună
suptirică,
frumușică,
ochesică,
hârniceică
și frumoasă
și mîntoasă
liuliă, liuliă, liuliă, liuliă.

8. Are mama un odor,
și l-am găsit prin molior;
și mai are o floriceică
și-î găsită pe vâlicică,
nani, nani, puile !

9. Tacî, puicuță, nu mai plînge
puile, puile,
că vine caî la ușă.
c'un uncheș și c'o mătușă;
și-s trimeși de la imparat,
să ia cine nu-î culcat.
Dormî măteuță, dormî așă
nani, nani, nă.

10. Nani nani somnișor,
hai și-l prinde incetișor
și-l adoarme, doarme dulce,
că puil vrea să se culce,
și-l adoarme, doarme dus
că mama-l păzește sus;
feciorelul, măiculița,

mînca-î-ar măsă gurița,
ochii și sprincenile
nani puile, nani.

11. Să crești mare, mărișoară,
să mi te văd pe ulicțioară
cu petre în polișoară,
să crești mare și frumoasă
și la lume drăgălaşă;
nani, privighitoarea mamei.

12. Nani, nani puile,
pușorule,
pentru tine cît amar,
cîtă jele cît amar !
pentru o laptă și un cuvînt.
plîng de tine pe pămînt.
Maica mi te-a descînta,
pe nebun l-oiu blăstăma:
parte n'aibă să te vază,
inimioara să nu-î crează,
să gonească dorului (?)
valea țîntirimului !
nani, nani na.

13. Nani na și nana na,
am o fată, fata mea,
harnicuță, harnicea:
duce apă într'o cofiță,
mîni a duce în coghiliță:
mititică
hârniceică,
doarme în leagăn mititică,
și se scoală și muncește,
ș'apoî iar se hodinește.
Ș'apoî verde măr sălcîu,
ca a mea fată nu știu,
nani, nani, mititico
nani, nani, banicico
nani, nani, cu mama !

14. Ca să adoarmă fetița ei, povestitoarea cîntecului precedent, fiindcă eram acolo și tot bוגheea ochii la mine, mîsa mă întrebă :

— N'ai văzut fata mea ?

Eu m'am priceput.

— De, răspund, am văzut o țigancă cu un sac și avea o mulțime de băceți ; poate acolo a fi.

— Hei, mîi băbie, nu-s în sac, îmi răspunse fata prin gura masei, iute-mă aici, eu dorm liuliu, liuliu, mîi bădișă,
c'aduc apă într'o cofișă.
mîni oiu duce în coghilișă.
etc.

Cînd copilul se scoală, mama îi face toate uralele convenite. U-nile îl ia de subțiori și-l ridică pînă în podele, zicînd :

Titaaa-mare
flăcău (fată) mare.

Altele și alții, mîi barbari, îl înalță apucîndu-i de cap. Un singur cîntec am auzit în această privință :

Are mama un flăcău,	să se laude cu el,
un flăcău, un nătărău,	să aducă apă minii
strigă fete la pîrău,	și să bată călăii
frumos ca un bujorel	și să aducă lemne ;
mititel și tinerel,	hopa mîi, bată l norocu să l bată.

Ca să vorbească copiii, mamele tot le strigă : zi pa-pa, zi ta-ta, zi mama, și mor de bucurie cînd aud un gli-gli-i-i.

Altele îi gidilă ca să ridă macar [copilul] și zic gidiliindu-i :

„gid-gid-gid-gid-gidilici
că ești pînă la prichici ;

iar copilul, orî ride orî plinge. Mama îl ia în sus, îl strînge la pept și-l sărută, cîntîndu-i alte ceva, ca un fel de aîurcală, de beție ne-bună :

Ș'apoi să nu mă mindresc,
pe lume că mai trăesc !
Să mcargă mama cu el la horă
șă-și ia fata în casă, noră
puil mamei, puil.

Vine timpul cînd copilul începe „să umble în brînci“. Deacum mama începe să prevadă viitorul copilului să : Dacă umblă în brînci de mic, va fi om mare, cu toate că cite odată și ei se înșală, bată-i pîrdalnicul să-i bată !

Din brînci încep să stea „popușor“, „stă pop“ strigă mama :

ȘEZĂTOAREA

Stai popușor   orî :   Hop, hop, hopa
că-ți dă mama un oușor.   că te vine popa.

Copilul stă pop ! Mare miuune ! Și deacum începe să vină la mă sa sprijiniindu-se de perețe. Dacă-i experimental destul, apoi mama, mai ales ciud vine și cineva, îl apucă de mîni și îl ia la joc. Așa zice :

Hora-î mare
flacăi n'are
c'aū murit de galbinare.

<p>Mai iată două ciutece de felul celui de sus. Băețelul mititel joacă hora inelinel ; frunză verde baraboiū, și inainte și inapoī. Dă măiculiță, așa dă cum te învață mama.</p>	<p>De jucat aş tot juca n'am cu cine mă lua ; unu-mi doarme în covată și hora-î tot nepurtală tam la ta...</p>
--	--

sau, după primele două versuri, mai adaugă :
Dacă sunt cîteva fele
nici acuma nu-s deștepte.

orî după :

Hora-î mare
flacăi n'are,
c'aū murit de galbănare.

se adauge :

Fetele care au rămas
șed cu tulpanul pe nas.

Tudor Pamfile.

O R A Ţ I U N E

Cinstiți socri mari,
nun și nună,
și toți care stați aici împreună,
vă potesc să luați aminte,
la vr'o cîteva cuvinte :
Cînd Dumnezeu cu cuvîntul,
creă cerul și pămîntul,
ie dete podoabe mărețe,

cu destule frumusețe :
îpodobi cerul cu soare
și cu stele lucitoare ;
îpodobi pămîntul cu vite,
cu feluri deosebite :
a văzduhului înălțime
cu sburătoare mulțime ;
marea și apele toate,
cu pești fără de număr gloate.

Deci voind să se proslăvească,
 firea-i cea dumnezească,
 întinzind pre slinta sa mluă,
 zidi pre Adam din țarina,
 după a sa asemănare,
 cu cuvântul și cu suflare.
 Apoi văzind că nu e bine
 să fie omul singur de sine,
 somn lin trimese intrinsul
 și adormind veni la dînsul,
 și dintr'a lui coastă,
 zidi pe Eva strămoașa noastră.
 Cînd Adam ochii-și deschise,
 la ea privind zise :
 aceasta s'o numim muere,
 și mî-o fi spre mîngiere
 la trude și ostenele,
 căci e din oasele mele.
 De acela fiu acum
 lasă pe tată, pe mamă
 și doi cu doi se adună
 ca să trăiască împreună :
 căci așa Dumnezeu voește
 și legea lui poruncește.
 cinstiți socri mari, acumă,
 ai acestor fiu : tamă, mamă,
 vă mai cer țarăși să luați aminte,
 la vr'o citeva cuvinte.
 Fiindcă după cum se știe,
 părinții au o mare datorie,
 ca pe copiii lor să nască,
 să-i crească pînă în virsa bărbă-
 și pînă la a lor mărime, teaseă
 sufăr necazuri mulțime.
 Precum numai cu lăptatul,
 cu leagămul și scaldatul,
 zilele cu neticnitul,
 nopțile cu nedormitul,
 și altele de supărare,
 precum știți fieștecare,

Apoi eșind din pruncie
 și intrînd în copilărie,
 pe fecior îl ia tata,
 rămîind la muma fata :
 deci tatăl pe fiul învață
 cu sfaturi, cu povață,
 ca cînd este mic la școală să-l ducă
 și carte să învețe, carte bună,
 pentru a lui folos să trăiască în
 cu mai mare nume : (lume
 cum să se îmbărbăteze,
 să muncească, să lucreze :
 cum să apuce unealta :
 barda, stredelul și dalta,
 și cum una s'o înceapă
 și alta s'o priceapă.
 Dar cu toate aceste
 ca un copil mic ce este
 macar ori cît să-l asculte
 tot îl supără la multe.
 Și în acea vreme
 îi da grozave blesteme.
 Deci, precum pre fiul tata
 așa și pre fată mama
 că trăind cu ea împreună
 și vrînd să i dea creștere bună,
 o învață cum să toarcă și să fac
 pinza subțire și groasă,
 o învață rufele să spele și să țese
 albe ca zapada să le facă,
 o învață să facă de mîncare,
 și altele cite casa are.
 Apoi după datorie
 o învață și omenie,
 cum în lume să trăiască,
 pe bătrînii cum să-i cîstească
 și cum să aibă purtare
 cu cel mic și cu cel mare,
 apoi o învață legea a crede
 și pe preot cum îl vede

să i se scoale înainte
ca unul păstor părinte,
ce slujește cele sfinte,
fîndcă la bolez. nuntă și alle toate
fără diavol nu se poate.

Omul în lume eit trăește,
multe lucruri mai greșește,
cu făpta și cu cuvîntul,
și-l suferă pămîntul,
nu se despică, nu erapă
ca să-l înecă cu apă :
soarele iar îi dă rază,
il rabdă și-l luminează
nu se pornește să-l arză
și de pre pămînt să-l pîrză,
căci Dumnezeu ca un tată,
cu mila n măsurată
nu se pornește pe dată
cum facem rău să ne bată,
ei are mare răbdare
și se întoarcă cu îndurare,
cînd cădem la pocăință
și-l rugăm cu umilință.

Dar, însă ne zice nouă
de vreți să vă erit vouă,
ertați pe greșitul vostru,
cum eriiți la tatăl nostru.

Deaceia acuma dară,
aceșli lii ingenuchiară,
și smeriți prin rugăcîune,
vă er astăzi erlăcune

ca unii care-î năseurăți
și pînă în vîrsta-î creșeurăți.
Vă vor li suparat poate,
neascultîndu-vă la toate,
sau că din prostie și neminte
vor li zis niscatva cuvinte.
și în acea vreme
se dați grozave blesteme ;
de acela prin urare
să dați binecuvîntare,
precum și Avram lui Isac la însu-
ta dat binecuvîntare. (rare
Deaceia zic și D-voastră
pentru ruga lor și a noastră
prin urmare,
să dați bine cuvîntare.
și toți cu dragoste ferbinte
ziceți aceste cuvinte :
Dea-vă Domnul sănătate
și zile îndelungate,
dea-vă stare și avere,
isvor de lapte și mîiere,
dea-vă feciori și fete,
precum și nouă ne dele.
și chemați să-î întărească
mila cea dumnezească
să înverzească ca pelinul
și să înflorească ca erinul,
și în tot locul
să-î fie de păr norocul,
și în trai bun să se răsfețe
pînă la adînc bătrînețe.

Aceste orașiuu se spun Duminica în ziua nunței, în casa miresei,
de către un nuntaș, căruia i se dă în schimb o hasma cusută. În
limpul eit se spun aceste orașiuu, soerul, soacra și rudele mirelui
și ale miresei stau la masă ; iar mirele și mireasa stau în genuchi,
unul lingă altul, cu genuchile pe o pernă.

(Spusă de Ion Stăncescu, din com. Pumele, jud. Argeș).

Culeasă de An. Marinescu.

C Î N T E C E

558. Dragul mamei Velinaș
mititel și rotofei,
umblă mult după femeii.
Mult ți-a spus mămuca ție
să te leși din curvărie.
Dimineața se scula,
pe ochii negri se spala,
în grajd la murg se băga,
și șeaua i-o așeza,
și pe el încăleca ;
și masa că-l învăța :

— Dragu mamei Velinaș,
nu intra în casă nechemat,
nu bea pahar neînchinat.
Da el când a ajuns în Tătărași,
două curve poarta-i deschidea,
două în brațe mi-l strugea,
două găini îi tăia,
găini fripte rumenite,
pe din nuntru otrăvite ;
și la masă mi-l poștea.
El la masă nici gindea
și la masă se punea ;
și odată imbuca,
și într'un cot se rezema
de la inimă-mi ofta.

Curvele când îl vedea,
de subsuori mi-l lua,
pe cal îl încăleca :

— Dute, țapa, te-ar mîuca,
că nu mi-ai făcut treaba.

El de departe striga :

— Deschide-mi mamă poarta
și așterne mămuca un pat
că curvele m'au gatat.

Cînd era la mez de noapte
Velinaș trăgea de moarte ;

cînd era la cîntători
Velinaș varsa sudori ;
cînd soarele răsărea
șapte clopote trăgea,
șapte surori îl bocea.
Cîntă cucu la dumbravă,
Velinaș varsă otravă ;
cîntă cucu sus pe cruce
Velinaș la groapă-l duce.

(Auzit de la Toader Mihail Bu-
chiuă, de 60 ani, din Tătăruși, jud.
Suceava).

559. Frunzuliță iarbă neagră
puiculița mea cea dragă,
că s'a mîniat din șagă
trece drumul, nici mă iutrebă.
Trece drumul mai la deal
și oftează cu amar.
Puculiță drept să-ți spui
că ca tine alta nu-î :
fața ta hîrtie albă,
ochii tăi cerneală neagră.
Cînd mă uit pulcă la tine
se rupe inima în mine ;
ochii tăi cei negriori
cînd mă uit, mă iaș fiori.

(Auzit de la N. I. Sandu, de 30
ani, din Tătăruși).

560. Cira, bade, Cira
vină înapoi, vină,
vină a te mărila
și eu că te-oi da
după harap negru și buzat
că el îi pudred de bogat.
Cira se ruga :
— Tătucuță hăi

nu mă mărita
 că m'oi ineca.
 Strac i-a făcut
 mindre mohorite
 ca pentru Cira gălile ;
 papuci i-a luat,
 inel de aur i-a dat.
 Da Cira c'a lăsat
 inelu pe masă
 logodnicii în casă,
 și haïna pe pat,
 papucii în prag,
 și la fugă a plecat,
 la Dunărea a apucat.
 Da tată-său c'a strigat :
 — Cira tatei, Cira,
 vină înapoi vină,
 că tu îți-ai uitat
 scurteica pe pat,
 papucii în prag.
 inelul pe masă
 logodnicii în casă.
 Cira a răspuns :
 — Eu nu i-am uitat,
 și eu i-am lasat
 de negru harap ;
 că de cit oi sta
 cu el m'oi cununa,
 mai bine m'oi ineca
 să fiu hrană peștilor
 și hodiună racilor.
 Nicî cuvîntul nu-l sîrșea
 și în Dunăre se svirlea.

(Auzit de la Toader Buchilă).

561. Frunză verde și-o alună,
 păsărică, fa nebună,
 ce mai ciuși noaptea pe lună !
 Mie-mî viue ziua în giud
 boii de la plug să-i vind

și să-i bea cu mindrele
 pe la toate crișmele.
 Cu ferele plugului
 fac potcoave murgului,
 și să lucalec să mă duc ;
 mindrele se string și pling.
 Cum n'or plinge, vai de ele,
 c'aū rămas multe și grele:
 cite mindre le-am avut
 cînd le-ași strînge aș face un
 lîrg,
 cite mindre le-am lăsat,
 cînd le-ași strînge aș face un
 sat ;

da cite le-oi mai avea
 tot Dumnezeu le-a ținea
 și eu cu ce oi mai putea.
 Legea ta, mă Oltule,
 de ar crește iarba prin tine,
 iarbă în două cu dudău
 să pască și murgul meu.
 Murgul paște și rîncează,
 puica plînge și oftează :
 de trei zile și mai bine
 umblă puica după mine
 c'o turtuță caldă în sin
 c'o cană plină de vin ;
 vin în cană i-a înflori,
 turta în sin a mucezi
 pe mine nu m'a găsi.
 Iară frunză iarbă grasă,
 de cit cu uritu în casă
 mai bine c'o boală în oasă.
 De-ar fi maica sănătoasă
 s'ar duce pe rîlurele
 și ar strînge la buruene
 și m'ar lecui cu ele,
 și de boală c'ași scapa,
 dar de urit cit lumea.
 De răul uritului

apucaî malul Prutului :
 și la Prut cînd am ajuns
 tot din gură așa am zis :
 — Treceji-mă, brudari, Prutul
 că în urmă vine uritul.
 Trecuî Prutul jumătate,
 valuri mă băteau la spate,
 ciocoî mă întrebau de carte.
 Uritul de lîstă parte
 tot din gură așa striga :
 — Haida puîule înapoi,
 că noi avem plug cu boî
 și tirlișoare cu oi.
 — Mînea-i-ar boîi lupii
 și oile galbaza
 de cît mî-oî mînea viața.
 cu tine, o mare toantă
 ce se culcă neînchînată
 și minîcă nespălată.
 Bală-te crucea nauaș.
 cu cine mă cuunaș :
 cu propeaua gardului,
 și cu toanta satului !
 Of nănașă. nănașucă,
 spune toantei să se ducă,
 că as-noapte m'am culcat,
 mult mă mîer nu m'a mîncat,
 dar de m'oi culea la noapte
 mă mîlîncă pe deoparte.
 Mînă-o la vaci să le mulgă,
 vacile apucă la fugă :
 s'au strîns vacile pogol.
 c'au gîndit că-i hoala lor :
 dar un giuncanaș țîlat
 a luat porțița în cap
 și-a fugit pînă ce-a cîrpat.

(Auzit de la Grigore a Anîței
 din Tătăruși).

Culese de A. Vasiliu.

562. Frunzuleana hoalelor,
 în ziua Joi-marilor,
 în Vinerea oualor,
 în Simbăta paștelor,
 o habă slabă și înfocată
 nouă ouă în poală lua,
 și pe vale apuca.
 cu toîi care se iutînea
 cite un ou în mînă da,
 și pe toîi îi întreba
 de temnița lui lencuț,
 unde-mî este Corbea închis,
 că l-a închis de mîe copil.
 ș'acuma îi cu barba în stî ;
 și l-a închis fără mustață,
 ș'acuma-i barba în brață.
 Barba î bate brațele,
 mustelele-umerii,
 genele-sprîncucele.
 La temniță ajungea
 și din gură apoi plugea,
 și din gură apoi striga :
 — Corbeo, Corbeo mîică Corbeo,
 ce e de n'at mal venit,
 că vremea ta a venit,
 vremea de căsătorit ;
 spune mîchii de ești viu
 spune mîchii ca să știu.
 iar de nu să te jălesc
 trupu să ți-l pinzuesc.
 — Nu sînt mort, să mă jălesti.
 dar nici viu, ca să mă ști
 numai sufletu-mî ști,
 că pe mine cînd m'a închis
 eram tot de șerpî cuprîns :
 șerpî ca nojițele,
 năpîrcile ca furcile
 broaștele ca ouăle ;
 iară de cînd m'a închis
 stau tot de șerpî cuprîns :

șerpii stau ca bușile
 năpircile ca plușile,
 broaștele cit ploaștele.
 Mie maică mi-a puat
 în foaia căftălanului
 în fundu pozinarului
 o smeoaică
 de șerpoaică ;
 ciud se intinde
 mă cuprinde,
 ciud se sgrcește,
 mă sfirșește.
 Maică măculița mea
 unde e mireasa mea ?
 Mireasa-i în Slatina
 și mi-o cheamă Carpina
 otrăvită de Țapa....
 El a oftat :
 — Că mai am două, trei zile,
 nu știu astăzi ori e mine
 și mi-ai auzi de nume.
 Maică, măculița mea,
 du-te acas' la casa ta
 să sapi în băligari
 în fața soarelui,
 în fereastra grajdului,
 că dai de gradin roșului,
 și pe roșu să mi-l scoți
 înșelat și înfrinat,
 cum e bun de încălecat ;
 să te duci în bilciu la Ionovă ;
 vezi maică c'ăi vedea
 unu ualt și îngalonat,
 galbene strălucitoare,
 și pe tine te-o întreba
 de ți-i roșu de vinzare,
 să spuî : nu ți-i roșu de vinzare,
 dar uiet nu e de schimbare,
 și-i dăruit mării sale
 sa scoți pe Corbea din închisoare,

că l-a închis de mic copil
 și acuma-i moșneag bătrîn.
 Mamă-sa că-l asculta
 și acasă se ducea
 și pe roșu mi-l scotea
 înșelat și înfrinat
 cum e bun de încălecat ;
 cu el în bilciu se ducea,
 Ștefan Vodă că venea
 și din gură apoi zicea :
 — Babă slabă și infocată
 cu cuvintul de ispravă
 de ți-i roșu de vinzare
 să-ți dau galbeni și parale,
 ori ți-i babo de schimbare ?
 De ți-i babo de schimbare
 îți dau babo pînă în trei,
 îți dau babo pînă în șapte,
 îți dau babo cit ai vrea
 herghelia mea să fie a ta.
 — Nu mi-i roșu de schimbare,
 ci-i dăruit mării tale
 să scoți pe corbea din închisoare ;
 că de cînd mi l-ați închis
 roșu lui mereu a plus.
 că l-ați închis de mic copil
 și acuma îi moșneag bătrîn.
 Ștefan Vodă auzea
 și pe roșu că mi-l lua
 și la palat se ducea,
 baba de el se ținea.
 Ștefan Vodă imi pleca,
 și în palat se ducea,
 șapte gelați imi gătea
 la temnița-i ducea
 și pe Corbea mi-l scotea
 și la roșu mi-l ducea.
 Corbea mi se întrista,
 lăcrămile îi trecea,
 barba i se respira.

Ștefan Vodă apoi zicea :

— Corbeo, Corbeo, voinic

Corbeo

Încalcă pe roșu tu
să-î văd și eū umbletu.

Corbea pe el s'arunca
și prin curte se primbla
și din gură apoi zicea .

— Ștefan Vodă, dumneta,

dă-mi haïnele dumitale
și ghetetele din picioare,

și măi dă-mi și sabia
să se învețe roșu cu ea,

să învețe cu sdrăucănitu
să mi se ducă ca vintu.

De haïne se desbrăca

de ghete se desculța,

sabia o descingea ;

cu ghetetele-î încalța,

și pe Corbea-î îmbraca

și prin curte se plimba ;

la mumă-sa se ducea

mîna în susorî punea

și pe cal o arunca.

pintenî roșului că da,

și porțile le sărea

și din gură apoi zicea :

— Ștefan Vodă, dumneta

acu rîmîi sînătos

că la mîna bună țî-am fost,

și acu nu ești harnicu meū.

Ștefan Vodă nu plîngea

și din gură apoi zicea :

— Vedeți copii hoț inferat

cum mă lăsară sărac

și de haïne desbrăcat.

536. Foae verde bobului

sus în creasta muntelui

unde-î casa Marcului

mîndră masă este întinsă,
de mîndri boeri cuprinsă.

Dar la masă cine sta ?

Era turcu Bolundu

și cu Marcu haiducu.

Și bea și se ospăta

de nimeni grijă n'avea,

din pistoale focuri da

și ei toți se înveselia,

și cu oala vin că lua,

de cisme se desculța,

și bea Marcu cu carimbu

și turcu cu papucu.

Muma Marcului zicea,

paharnicu-î învăța

cu vin paharu-î umplea.

cu spirt îl amesteca

și lu Marcu da de bea ;

și Marcu se chefuia.

Iar Mărculeasa zicea :

— Turcule, Bolundule,

Marcu acu s'a chefuit.

Marcu de se chefula

coate în masă rezema

mînile în falci își punea

și pe masă cucăta.

Mărculeasa iar zicea,

cum zicea apoi pleca

în trei hodăi se pitula

și amîndoi se sbegula

și prin paturî se trîntia,

și pe urmă ea zicea :

Turcule bolundule

noi de cînd ne-am iubit

nicî un rău noi n'am făcut,

nicî un rău dar nici păcat :

acum desparte Marcu de cap,

paharnicu l-a îmbătat.

Turcu apoi o asculta

sabia o ascuța.

Dar cînd ei se tînula
sluga Macului la ușa asculta.

Turcu sabia o scotea,
slujnica o auzea
de la ușa apoi fugea
și la Marcu se ducea
cu picioru în ușa da
ușa în patru se făcea ;
palma biciu că o făcea
și pe Marcu mi-l lovea ;
Marcu apoi polomotea
cu sabia în grindă da
pereții îl deslîpea,
și cînd se desmetecea
slujnica îl povestea.

El atunci cum auzea,
de pistoale se înconjura
pe ușa afară eșea
în casă la ei întra
din pistoale slobozea
casa se cutremura,
sabia o ridica
și capu turcului tăia.

Turcu pe briucî se ducea
și la pămînt se închina.

Marcu se posomora
la mumă-sa se ducea
sabia că scotea
și țîțele le tăia.

Iar Mărculeasa zicea :
— Ce faci măică Mărcule,
nu tăia țîțșoaru,
măică, care ai supt din ea.
Sabia că ridica
și țîțele le tăia
gaz pe ea că arunca
și foc cu chibritu-l da,
în poiană o scotea
și se uita pînă ardea,
de nimeni frică n'avea.

El din sabia fluștiura
din pistoale gura.

563. Frunză verde de-o lalca
lata-i lată Dunărea
las-o la pirdaluica,
că vine o șalcă pe ea ;
șalcă este poleită
pe deasupra zugrăvită
dar în ea cine era ?
Un vînt mare abura
chica lui Gruța iufoia
și turcu cînd îl vedea
de frica lui se îneca,
în Dunăre își sărea.
O turcoaică că zicea :
turcilor daleilor
ce în Dunăre săriși
și în Dunăre vă înecati
nu vedeți că-l gruța beat ?
Acu e buu de legat
cu cinci funii de mătasă
și cu opt de Brașov
să-i lăcem carnea pînă la os.
La halaturi porunceă
în Dunăre le slobozea
și pe Gruța mi-l priudea,
cu frînghiile-l lega,
cu cinci frînghiile de mătasă
tăia carnea pînă la oase.
Chirăi ce chirăia
în dealu Spiri îl ducea.
Corbiî cînd îl auzea
la Gruța se scobora
și Gruța îl vedea
lăcrămile îl trecea
și către ei se plîngea
și din gură apoi zicea :
— Corbeo, Corbea frate al meu
la na tu inelul meu

să-l duci la tatăl meu
 să-l crăuni nouă ani
 pină el s'o supăra,
 c'atita viață voi avea ;
 și cînd el s'o supăra
 ș'o iutinde arcu să te ia
 tu să-î lepezi inelul jos.
 El cînd îl va vedea,
 lapădă țoale domnești
 și îmbracă călugărești,
 își ia merinde de mincare
 și desagi cu parale.
 Corbu mi-l asculta
 și la Novac se ducea ;
 corbu inelu lăsa.
 Cînd Novac se supăra
 cu arcu gata să-l ea,
 el la inel se uita
 și inelu-l cunoștea.
 și în casă se băga,
 lapăda țoale domnești
 și îmbrăca călugărești ;
 își lua merinde de mincare
 și desagi cu parale,
 în dealu Spiri se ducea
 și la turci își striga :
 — Turcilor daleilor
 dacă vă e pruncu de vînzare,
 să vi-l cîntăr în parale.
 El răspundea :
 — Nu ne e pruncu de vînzare
 și-î capu de perzare.
 Atunci Novac dacă auzea
 în cîmp înainte se ducea,
 un briceag mic scotea

și desagi îi crăpa,
 galbeni pe cîmp lapăda ;
 dar turcii cînd îl vedea
 pe Gruia mi-l lăsa
 pe Novac se năpustea.
 Novac înapoi se întorcea
 pe altă potecă da
 și la Gruia se ducea
 ș'un cuțit mare scotea
 halaturile le tăia
 și pe Gruia îl slobozea,
 și din gură apoi zicea :
 — Gruio, Gruio, fiul meu
 bate tu marginile
 că bat cu mijloacele
 că le știu soroacele.
 Bătu Novac pluă în pluz
 își umplu ochii de plins,
 bătu și pluă în amrazi
 și-î veni un rău năcaz,
 și bătu pluă la chindii
 și omori zece mil
 milionu și suta.
 De rămas ce rămînea
 îi putea de-î numără.
 Gloanțele le sprijinea
 în locu pantofului,
 în tocu inelului.
 acolo le sprijinea
 și îndărăt le întorcea.

(Spuse de Constantin Schiutcu,
 din com. Dănești, jud. Gorj)

Culese de A. Șelaru.

NOTE BIBLIOGRAFICE

Sim. Fl. Marian. — *Legendele Maicii Domnului*. Studiu folkloristic. — Edițiunea Academiei române. — București. Inst. de arte grafice Carol Göbl, 1904 [Prețul 4 lei]. Un volum în 8° de 344 p. — Părintele Marian, membru al Academiei române, cunoscutul și neobositul folklorist, a dat la iveală o nouă lucrare de samă. Ar li zădarnic să aducem laude acestei opere, știut fiind că părintele Marian are o competență deosebită în această materie. Singurul lucru ce s'ar putea zice despre această lucrare, ar fi că nu e un „studiu“, în înțelesul propriu zis, științific al cuvântului, ci o adunare sistematică a unui material determinat. În un număr de nouă paragrafe deosebite, se dau o sumă de variante a legendelor relative la Maica Domnului, legende culese, în mare parte, din Bucovina. Este lucru stabilit că a devenit foarte auevoioasă culegerea materialului de folklor în România, unde acei cari sînt mai în măsură de a culege, adică învătătorii, sînt luați de virtejul unor preocupări cari exclud dragostea de lucruri neaducătoare de procente. Precum ar fi băncile populare și alte instituții similare; această explicație lipsa materialului din România în lucrarea părintelui Marian. — Capitolele care compun această carte, sînt: **Nașterea Maicii Domnului; Maica D-lui în stare binecuvîntată; Maica D-lui și Crăciun; Maica D-lui și Trif-cel-nebun; Fuga Maicii D-lui la Egipt; Maica D-lui și paingănul; Căutarea D-lui Isus Hristos; Adormirea Maicii D-lui; Maica D-lui scăparea oamenilor.**

Pericle Papahagi. — *Basme aromîne și glosar*. Edițiunea Academiei Romîne. — București, 1905 (5 lei). — Un volum în 8° de XXVII și 748 pagini. — D-l Papahagi se arată, și în acest nou volum, unul din cei mai meritoși folkloriști, prin munca și pricepera sa. Cele 139 de basme, cuprinse în acest volum, adunate cu alita măiestrie, te lasă în nedumerire, și nu știi ce să admiri mai mult: pe povestitorul, din inima căruia au isvorit, sau pe culegătorul care le-a riuduit. Ori cum ar fi, însă, basmele acestea te fac să pătrunzi în adîncul firei unui popor pe care-l cunoaștem așa de puțin, dar pe care-l iubim mai mult, cu cît cărturarii lui ni descopăr tainele cugetării și a simțirii unor frați așa de îndepărtați de noi. — Trebuie să mulțumim Academiei Romîne, care înlesnește cercetătorilor folklorului aromînesc publicarea unui material așa de important, cules încă pe cînd se mai poate culege, căci încă în curîndă vreme „neagra străinătate“ va întuneca și va stînge traiul original al aromînilor,

cu cintecele și basmele lor. — La finele volumului, pe 328 pagini, este un glosar, cu ajutorul căruia poți pricepe textul basmelor, fără să mai fi fost nevoie de o traducere a lor. Acest glosar, însă, nu e o simplă înșirare a cuvintelor, cu traducerea lor obișnuită ; fiecare cuvânt te trimete la locul din text, unde se găsește cuvântul, reproducându-se și traducându-se liber expresiunile particulare ale graiului arominesc, iar unde a fost cu puțință, s'a tradus graiul metaforic cu expresiunea analogă din limba romiună literară. Prin aceasta, glosarul D-lui Papahagi capătă o importanță deosebită. — În fine această lucrare e una din lucrările științifice, merită să aducă mult folos folklorului în general.

C Ă R Ț I P R I M I T E

Domnia lui Ștefan-cel-mare și a lui Ștefan-Tomșa, de Vartolomeiu Mazereau. — Succava, Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți, 1904. — Broșură de 59 pagini, editată de părintele Sim. Fl. Marian.

Ciru Oeconomu. — Capul lui Mihai-Viteazul. — București, Editura „Librăriei școalelor”, C. Sfetcu, 1904. — O broșură de 30 pag.

Dr. Radu Chernbach. — Dare de seamă asupra serviciului medical din Huși, pe anii 1903 și 1904. — București, Tipografia ziarului „Cronica”, 1905. — Broșură de 28 pag.

Xenophon C. Gheorghiu. — Praecepta insigniora litteraria ad usum studiosae juventutis in ordinem practicum composita. — Iassii ex typographia H. Goldneri et filiorum. MDCCCIV.

ŞEZĂTOAREA

Director: ARTUR GOROVEI

— VOL. IX. —

FĂLTICENI

—
TIPOGRAFIA M. SAIDMAN

—
1905

TABLA DE MATERII

VOL. IX.

Cintece, culese de :

- C. P. Canavea, pag. 93.
- M. Lupescu, 59. 93.
- A. Şelaru, 91, 170.
- A. Vasiliu, 88. 168.

Colinde, culese de St. St. Tuţescu, 88.

Descintece :

- De pus cuţitul [Gh. Rudeanu], 29.
- De luat cuţitul (Gh. Rudeanu), 29.
- De ursită, Do soare sec [Gh. Rudeanu], 30.

Diverse :

- Frământări de limba (A Şelaru), 31,
- Portul din Țapu (T. Pamfile), 33.
- Folklorul și justiția (A. Gorovci), 47.
- Credinți populare în cărți bisericești (Gh. T. Kirileanu),
81.
- Satirele satelor (P. Gheorgheasa), 137.
- Cinepa și lucrul ei (T. Pamfile), 139.
- Zicători și cuvinte (S. Mihailescu), 145.

Note bibliografice, 32, 175.

Povești :

- Finul lui D-zeu (A. Vasiliu), 17.
- Norocul (C. Teodorescu), 49.
- Povestea cismarului [P. Dobrogeoi], 65.
- Găina cu norocul (P. Dobrogeoi), 113.
- Prepeleac fiul cățelei (T. Pamfile), 121.

Snoave :

- Căsătoria vulpei cu motanul [C. P. Canavea], 24.**
- Briciul lui Vodă (A. Vasiliu), 26.**
- Purecarul popei (C. P. Canavea), 56.**
- Cei trei surzi [C. P. Canavea], 57.**
- Picală și popa (C. P. Canavea), 57.**
- Departa de gard (C. P. Canavea), 58.**

Tradiții și legende :

- Cum s'a făcut pupăza (N. Bațaria), 1.**
- Dragobetele (G. Rigo), 5.**
- Partea și norocul (L. Mrejeriu), 27.**
- Corabia lui Noe (R. Marinescu), 27.**
- De ce n'are năpırca coadă (H. Țapu), 28.**
- Păpăruda (A. Șelaru), 28.**
- Un joc de copii (Gr. Goilav), 46.**
- Intovărășiri [S. Mihăilescu], 76.**
- Leacuri băbești [Gh. Rudeanu], 124.**
- Copilul (T. Pamfile), 157.**
- Orațiune (An. Marinescu), 165.**

Variante a n. n. 12 Age 12 Albino n. 41-42 1917

1. - Misch, in Ferra Sammler, Lüneburg.

Medicină populară :

Leacuri băbești [Gh. Rudeanu], 135, 151.
[vezi și Descintece].

Note bibliografice : 32, 96, 128, 178, 195.

Materialuri folkloristice (Artur Gorovei), 138. *chest.*

Orație : (Gh. T. Kirileanu), 14.

Povești :

Poveste [A. Vasiliu], 94.

Basm (H. N. Tapu), 132

Strigăte în joc : (L. Mrejeriū), 58.

Studii :

Portul gospodarilor din vechime [S. T. Kirileanu], 21.

Războiul de țasut [G. Weigand], 145.

Aga Bălăceanu, legendă [H. Tapu], 163.

Gheorghe cel viteaz (N. L. Kostache), 183.

Tradiții și legende :

Din viața Rominilor Macedoneni [N. Bațaria] :

a) Taghianilu, 76.

b) Colindele, 177.

Plugușorul (H. Tapu), 109.

Vasile-cel-mare (Al. Vasiliu), 55.

Legenda horilcei [D. Dan], 65.

Cu ce-i mai bună mămăliga (D. Dan), 68. *Stefan al mare*

Muntele Cucu [D. Dan], 70.

Poveștea lui Esop (S. T. Kirileanu), 72.

